

B O U W M A N
L A M M E R S
VAN DE MORTEL
»»» onderwijsadviseurs »»»

Formatief evalueren bij begrijpend lezen

Bianca Lammers Onderwijsadvies

Wat is formatief evalueren?

Formatief evalueren is het geïmplementeerde voortdurende proces van controleren of leren plaatsvindt

Het GRRIM...

Formatief evalueren is mogelijk wanneer:

- Functionerend klassenmanagement

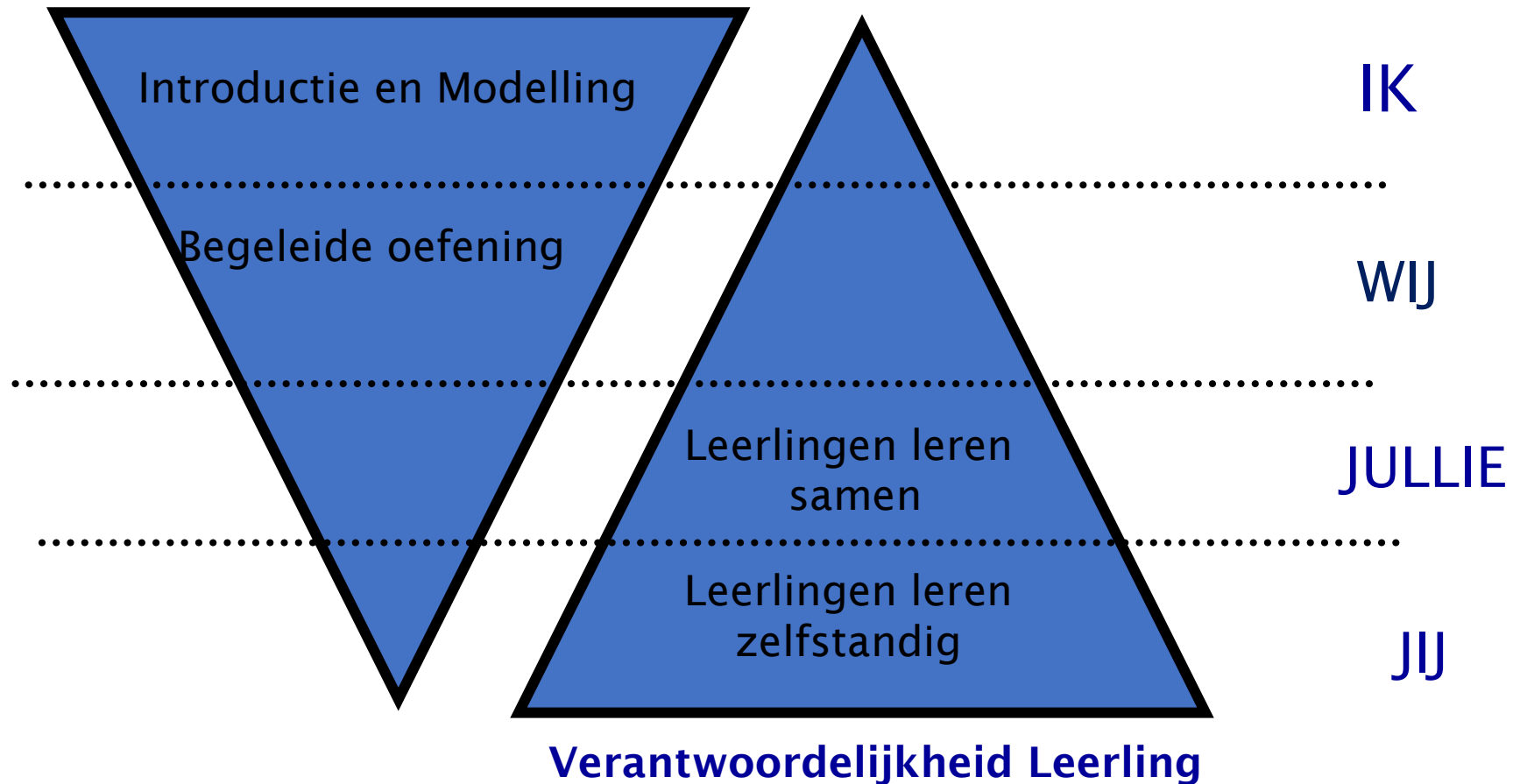
Fisher & Frey:

- Effectief groepswerk!

Dan kan instructie in gedefinieerde subgroepen plaatsvinden

Gradually Release of Responsibility Instruction Model (Pearson en Gallagher, 1983) GRRIM

Verantwoordelijkheid Leerkracht

Het GRRIM...

De volgorde in de fasering van GRRIM is niet van belang

Doelstelling + modelling (focus van de les) zijn op de groep gericht

Leerkrachtvaardigheden: modelling, scaffolding, differentiëren, routines samenwerkend leren

Organisatie: hele groep, subgroep, individueel niveau

De Les

Voorkennis... met werkvorm

Doel, smart richting verwerking

Instructie, modelling

Begeleide oefening met werkvorm

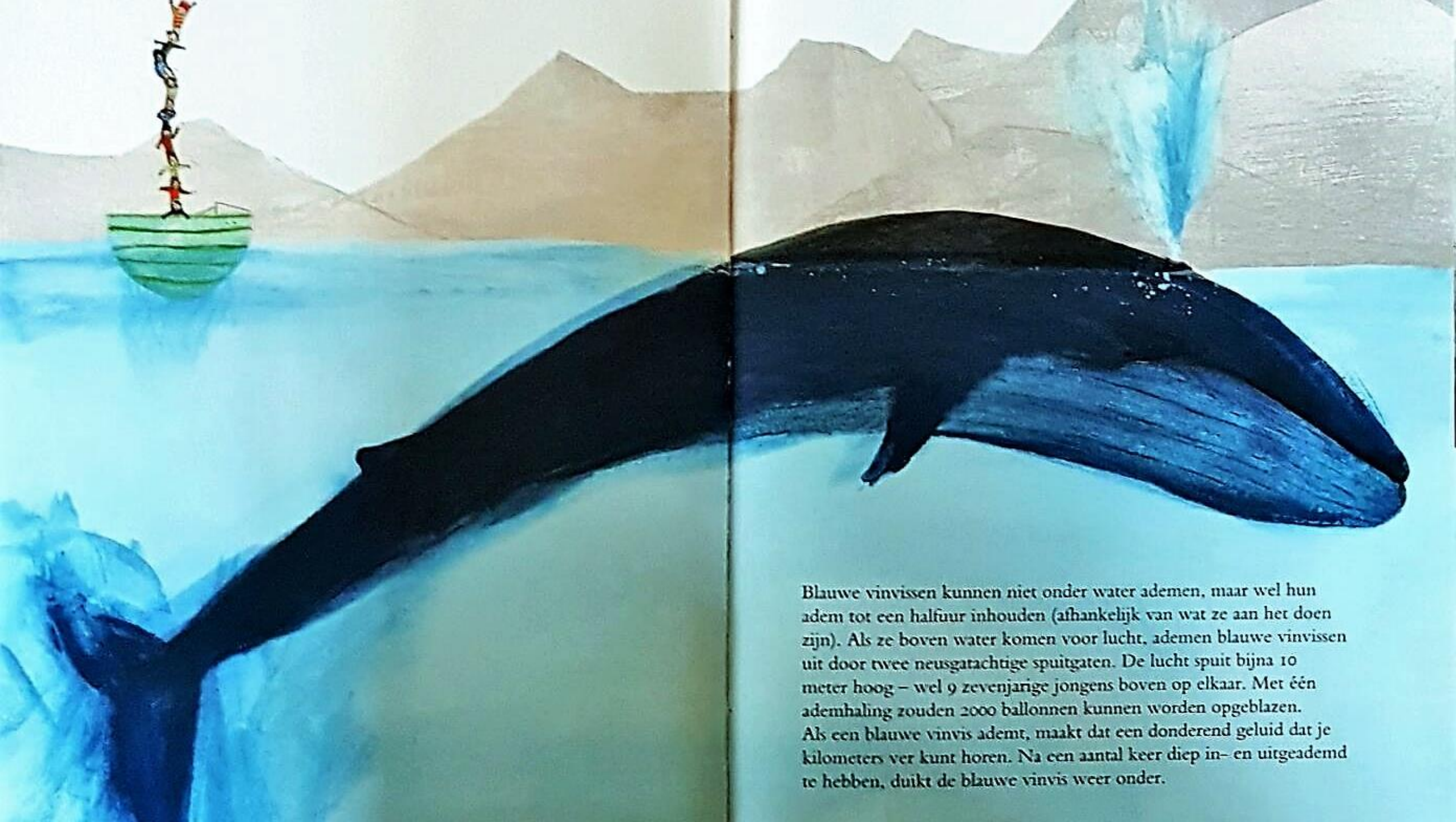
Zelfstandig met de goede vragen en opdrachten

Verwerking en feedback

Bepaal het leesdoel: wat wil je de kinderen met deze tekst leren?

- Leesdoel is concreet.
- Leesdoel bevat woorden als: leert, ontdekt, oefent, weet.....
- Leesdoel bevat de essentie van het boek

Blauwe vinvissen kunnen niet onder water ademen, maar wel hun adem tot een halfuur inhouden (afhankelijk van wat ze aan het doen zijn). Als ze boven water komen voor lucht, ademen blauwe vinvissen uit door twee neusgatachtige spuitgaten. De lucht spuit bijna 10 meter hoog – wel 9 zevenjarige jongens boven op elkaar. Met één ademhaling zouden 2000 ballonnen kunnen worden opgeblazen. Als een blauwe vinvis ademt, maakt dat een donderend geluid dat je kilometers ver kunt horen. Na een aantal keer diep in- en uitgeademd te hebben, duikt de blauwe vinvis weer onder.

- *We gebruiken...* op welke manier de schrijver ons vertelt hoe bijzonder de Blauwe Vinvis is. Helpt dit om de tekst beter begrijpen?
- *We gebruiken...* om te leren wat voor een bijzonder dier De Blauwe Vinvis eigenlijk is.
- *We gebruiken...* om te leren hoe de illustrator ons helpt de tekst te begrijpen

De doelstelling van het lezen van een tekst...

- ...kan talig van aard zijn
- ...kan strategisch van aard zijn
- ...kan gericht zijn op kennis overdracht

...of een combinatie zijn van
doelen

Opdracht:
bepaal de
leesdoelen

de egel

Wie een egel tegenkomt smelt ter plekke.

Onbegrijpelijk.

We hebben het hier toch over het meest onaaibare dier dat er op vier poten rondloopt. Zelfs als hij zich oprolt en al zijn scherpe stekels op ons richt zeggen we: 'Ach, kijk nu eens wat schattig!' Liefde maakt stekeblind.

12

Er is nog iets wat hem onaaibaar maakt. Als een egel iets tegenkomt wat hij niet kent begint hij eraan te likken en te ruiken, en soms kauwt hij erop. Terwijl hij dat doet loopt zijn bek vol schuim. Dat mengsel van spuug en luchtbelletjes stroomt langs een speciale plek tussen zijn neus en tong. Daar zit een bijzonder ruik-proefmechaniekje waarmee hij nieuwe dingen kan ontdekken. De egel smakt en kwijlt en weet na een tijdje: aha, dit is een rubberlaars, goed om te weten voor de volgende keer als ik deze tuin bezoek.

Daarna moet hij al dat speeksel zien kwijt te raken. Hij spuugt het niet op de grond, maar smeert het over zichzelf heen. Niemand weet waarom hij dat doet, want het is een heel karwei, waarbij de egel vaak omvalt. Pas als hij dat laarzenspuug over zijn rug heeft gesmeerd, is zijn ruik-proefmechaniek weer schoon en kan hij de tennisbal van de hond leren kennen.

Ieks! Stekels en spuug. De egel is dubbelonaaibaar.

En wij? Wij zijn dubbelverliefd.

Doel en verwachting!

“We benoemen het doel voor, tijdens en na de les”

Verwachtingen uitspreken: hoe goed moet je het kunnen? Hoe laat je zien dat je het kan?

-> Formuleer succescriteria.

Formuleer zo nodig sociale leerdoelen

Verloop van de activiteit/les schetsen

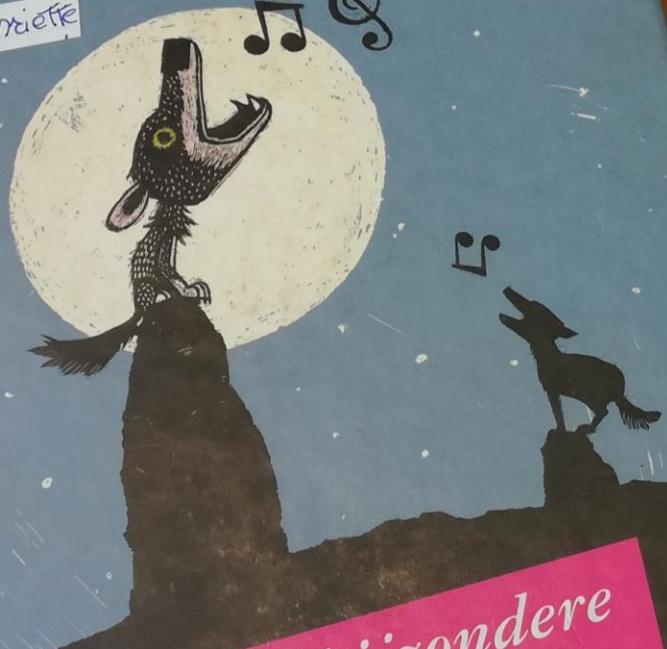
Controle van het leren met technieken en werkvormen

Een verwerking kan ook een voorspelling, vraag, schema invullen etc zijn.

Een verwerking heeft een relatie met het leerdoel en de instructie.

Maak een keuze uit de aangereikte verwerkingen bij teksten.

Henriette

Bibi's bijzondere beestenboek

Bibi Dumon Tak Querido Met
tekeningen van Fleur van der Weel

De [redacted] kever

16

Een onderkruipsel is het. Een beestje op zes fijne pootjes. Je kunt het op je hand zetten en dan nog verdwaalt het tussen je vingers. Het is een kevertje van een centimeter, meer niet. Maar pas op. Wat je daar op je hand laat kruipen is een levend kanonnetje. Een kanonnetje met bommen aan boord. Hij vuurt ze af op iedereen die maar iets te gretig naar hem kijkt.

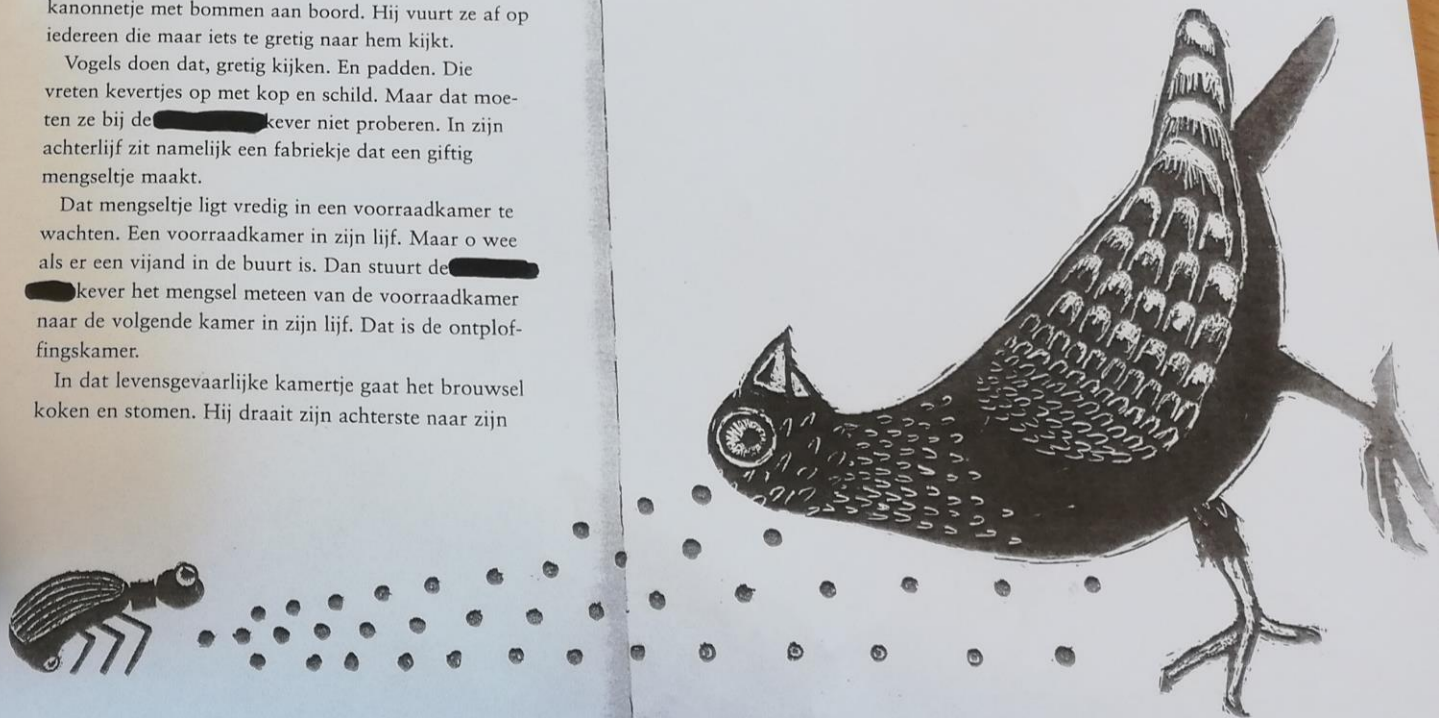
Vogels doen dat, gretig kijken. En padden. Die vreten kevertjes op met kop en schild. Maar dat moeten ze bij de [redacted] kever niet proberen. In zijn achterlijf zit namelijk een fabriekje dat een giftig mengseltje maakt.

Dat mengseltje ligt vredig in een voorraadkamer te wachten. Een voorraadkamer in zijn lijf. Maar o wee als er een vijand in de buurt is. Dan stuurt de [redacted] kever het mengsel meteen van de voorraadkamer naar de volgende kamer in zijn lijf. Dat is de ontplofingskamer.

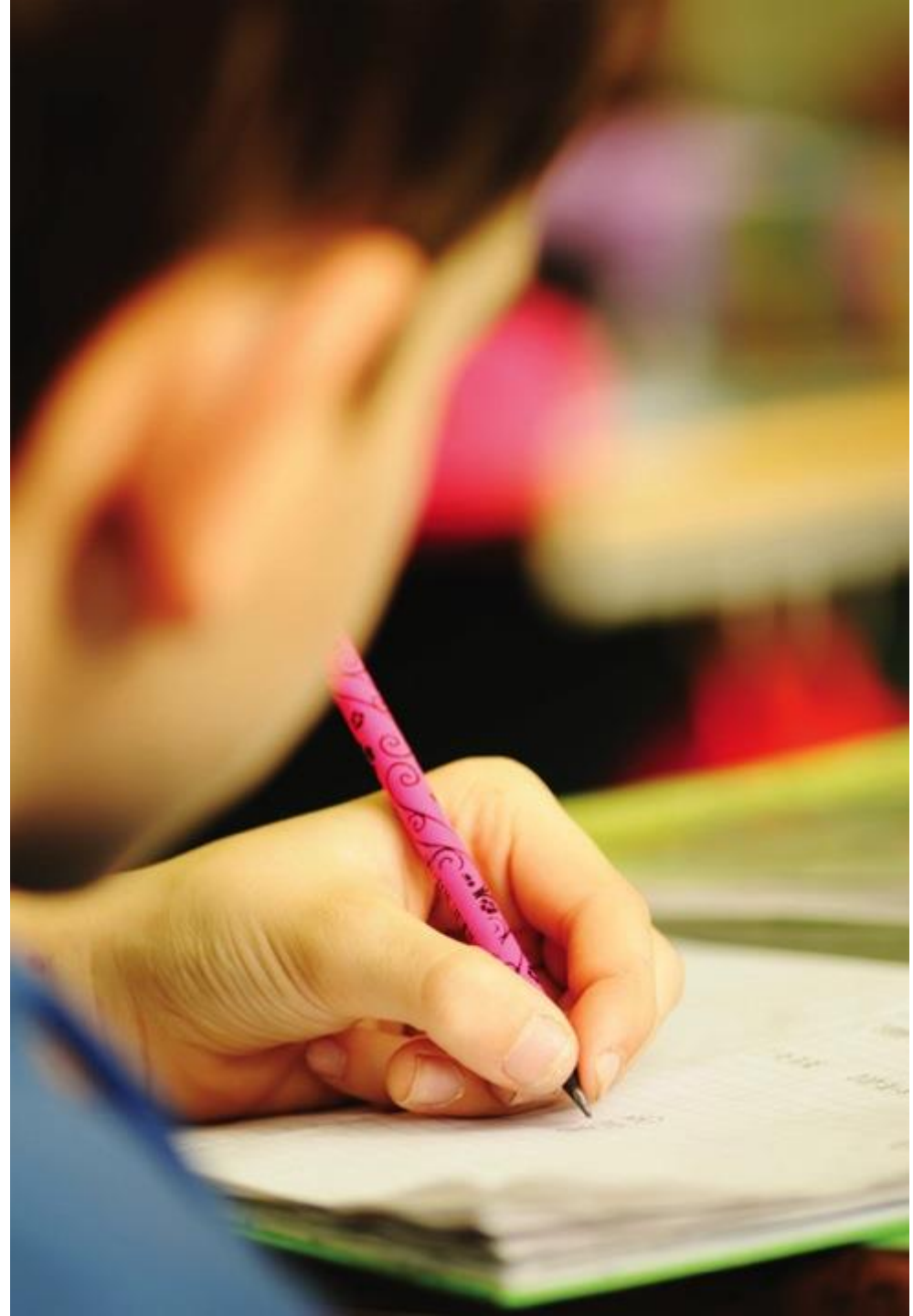
In dat levensgevaarlijke kamertje gaat het brouwsel koken en stomen. Hij draait zijn achterste naar zijn

vijand toe en BENG! het gloeiend hete en giftige bommetje knalt naar buiten, recht in de ogen van de vijand. Die kan opeens niks meer zien.

De [redacted] kever heeft zichzelf laten afgaan. En terwijl de vijand probeert zijn ogen weer open te krijgen, wandelt de [redacted] kever de hoek om. Tralalalala.

Schrijven
tijdens lezen
vertraagt de lezer
terwijl het begrip
toeneemt.

Ik bedoel: geen highlighting
Een marker schrijft niet!

Werkvormen en controle van het leren

Situatie beschrijven.

Sorteren van informatie.

Stellingen beargumenteren.

Strip tekenen.

Tekst herschrijven.

Top 5 lijst maken.

Uitleggen/verklaren.

Uitwisselen van informatie.

Vergelijken van informatie.

Verhaal schrijven. V

Verschillen zoeken.

Verslag maken.

Woordweb in en aanvullen .

Werkvormen en controle van het leren

Audiovisuele opname maken.

Begrippen in eigen woorden laten verwoorden.

Beoordelen.

Collage maken.

Discussie voeren.

Enquête afnemen.

Foto's zoeken of zelf maken.

Interviewen.

Meerkeuzevragen maken.

Mindmap maken.

Ordenen in schema's.

PowerPoint-presentatie.

Samenvatten.

Script schrijven.

Wij fase: samen denken

- Leerlingen stimuleren actief te lezen: kennis gebruiken, strategieën toepassen
 - Praat- of schrijfo opdracht
 - Lezen met de pen in de hand
- Leerlingen aan het denken zetten over de tekst.
 - Denk vragen stellen
- Specifieke feedback geven op het denkproces
 - Concreet benoemen wat de leerling heeft gedaan
- De aanpak van de leerlingen verbeteren door:
 - Vragen stellen
 - Suggestie geven
 - Aanwijzing geven

Opnieuw hardop denkend voordoen als het nodig is.

Begeleide oefening

De check om te zien of je instructie is aangekomen

Wie heeft er verlengde instructie nodig

Maak gebruik van activerende en coöperatieve
werkvormen (ook bij de terugblik en voorkennis)

Denkschrift, whiteboardje....

SCHRIJVEN en PRATEN

De Migratie van dieren

Maximale Geluids niveau voor Muziek

Gehoorschade
gaat soms niet weg
Dus
luister niet te lang
naar harde
muziek

1. Geluidsgrenzen

cotheken of
zalen aan het
rder mogen zijn
decibel onder de
moet het nog lager
en 15 jarige moeten
15 min lang luisteren
naar 96 decibel

2. afspreken

n Wet
ximale
muziek
ijft wel
over Nieuw
uids niveaus

3. Gehoorschade

je te
k luistert
worden,
geluiden,
piepend
ke heke
is gaat

9. Tips

Een straaljager
op een hoogte
niet gemiddeld
95 tot 110 decibel

BOUWMAN
LAMMERS
VAN DE MORTEL
»»» onderwijsadviseurs »»»

- Bianca Lammers Onderwijsadvies
- 0629502901
- b.lammers@onderwijsadviseurs.com
- www.onderwijsadviseurs.com